

Vedno znova odkriva prostorske probleme in raziskovalno vznemirja ter drami slovensko geografijo, za katere položaj si je prizadeval vseh trideset let.

Slovenski geografi mu želimo še obilo zdravih let, da bi še naprej z njemu lastnim optimizmom pomagal uspešno ubirati vedno bolj zavita pota slovenske geografije v znanosti, praksi in šoli.

Mirko Pak

Prof. dr. Branislavu Bukurovu v spomin

20. aprila 1986 je v Novem Sadu umrl častni član Geografskega društva Slovenije, univ. prof. in akademik dr. Branislav Bukurov. Spominjajo se ga predvsem starejše in srednje generacije slovenskih geografov, s katerimi je rad sodeloval, jih vodil po njemu nadvse dragi Vojvodini, ter z njemu lastno vnemo in toplino razlagal njeno kompleksno geografsko problematiko.

Rodil se je 13. maja 1908 v banatski vasi Ostojičevu, po diplomi pa ga je službena pot vodila od gimnazijskega profesorja v Senti preko univerzitetnega profesorja v Beogradu do Novega Sada, kjer je osnoval Geografsko katedro in kasneje Inštitut za geografijo na Naravoslovno-matematični fakulteti. Bil je njegov dolgoletni direktor, poleg tega pa še skoraj dvajset let prvi podpredsednik Matice srpske, sekretar Oddelka za naravne znanosti in urednik Zbornika za prirodne nauke Matice srpske, ter dolgoletni predsednik Geografskega društva Vojvodine. Izjemno obsežno in vsestransko pa je bilo Bukurovo dolgoletno znanstveno delo, ki ga je v izjemno velikem obsegu organiziral in vanj uvajal tudi mlade raziskovalce. Že to, da je bil organizator in seveda tudi snovalec metodologije za proučevanje kolonizacije Vojvodine po prvi in drugi svetovni vojni, organizator proučevanja Šajkaške, sistematskega proučevanja vojvodinskih mest in podeželskih naselij ter organizator meddisciplinarnih raziskovanj Fruške gore in Vršačkih planin ter končno nosilec projekta Proučevanje občin Vojvodine, ga uvršča med naše prve organizatorje in sistematične proučevalce regionalnih enot.

Bukurov je v svojih proučevanjih Vojvodine posegel domala na vsa področja geografije, pa tudi na nekatera sorodna, pomembna za geografsko tolmačenje organizacije prostora. Iz njegovih številnih knjig, razprav, strokovnih člankov, visokošolskih učbenikov, enciklopedijskih prispevkov, elaboratov in drugega naj navedemo le nekatere. Iz geomorfologije Dolina Tise v Jugoslaviji (1948), Geomorfološke crte južne Bačke (1953), Geomorfološke prilike banatskog Podunavlja (1954), Geomorfološke prilike severnog Banata (1961), sintetično-študijo Geomorfološki prikaz Vojvodine (1953), Fizično-geografski problemi Bačke (1975). S področja hidrogeografije je napisal tri dela, med temi Jezera i bare u Bačkoj (1954) in Veliki kanal Dunav-Tisa-Dunav (1949).

Še več je napisal s področja družbene geografije, kjer ga je zanimalo skoraj vse o Vojvodini, največ pa o prebivalstvu: Posleratne migracije u severozapadnom Potisju (1939), Poreklo stanovništva Vojvodine (1957), Kolonizacija Bačke za vreme drugog svetskog rata (1971), Stanovništvo i naselja u Potamišju (1968). Dodati je treba njegove številne študije o vojvodinskih naseljih, ki so bile metodološki kažipot številnim raziskavam vojvodinskih naselij v šestdesetih in sedemdesetih letih. Pisal je tudi o ekonomsko-geografski, agrarnogeografski, prometno-geografski in sorodni problematiki. Njegovo najbolj obsežno delo pa je Geografski prikaz Vojvodine (1968), namenjen širšemu krogu čitalcev, kar je sploh značilnost domala vseh njegovih del. Poleg Vršačkih planin (1950) je napisal še vrsto regionalnogeografskih del in učbenikov.

Podobno kot vsako srečanje z Bukurovim, ki je bil do konca aktiven, med drugimi tudi kot član Komisije za znanstveno delo Zveze geografskih društev Jugoslavije, je tudi vse njegovo pisanje prevečevalo veliko človeške topline in želja koristiti ljudem s posredovanjem svojih dolgoletnih bogatih spoznanj o Vojvodini. Ni mogel tudi mimo tega, da se ne bi vključil v reševanje praktičnih problemov pri načrtovanju kanala Donava-Tisa-Donava ter pri osnovah za prostorske načrte mest in posameznih območij. Za svoje nadvse plodno delo je dobil številna priznanja, med drugimi Red dela III. reda, medaljo »Jovan Cvijić«, Prvomajsko nagrado sindikata Vojvodine, Sedmojuljsko nagrado in nagrado AVNOJ-a.

Mirko Pak

PROGRAMI IN ZBOROVANJA

O položaju geografije v Raziskovalni skupnosti Slovenije in o načrtovanju nove geografske monografije Slovenije

V preteklih letih smo se geografi na zborovanjih pogosto pritoževali, da je v organizaciji Raziskovalne skupnosti Slovenije, preko katere prihaja daleč največ družbenih sredstev za temeljne raziskave, geografija razbita. V preteklem srednjeročnem razdobju 1980—85 je del naših raziskav spadal v okviru RSS v organizacijsko skupino družbenih ved, drugi pa med humanistične vede. Kadrovska statistika RSS pa je fizične geografe vodila celo v okviru naravoslovja.

Ko so pozimi 1984/85 stekle priprave za izdelavo srednjeročnega (1986—90) in dolgoročnega (1986—2000) programa raziskovanj, je bilo pri skupnih službah RSS čutiti pripravljenost, da bi se geografske raziskave organizacijsko združile, potem ko je najvišji samoupravni organ za družboslovne vede, Ekspertna skupina, odklonila, da bi še v bodoče, med drugim, obdržala v svojem okviru usmerjeni raziskovalni program »Usmerjanje družbenega in ekonomskega razvoja SRS«. Vanj so poleg urbanističnih tem spadale tudi raziskave z območja urejanja prostora, kjer je sodeloval del geografov. V Programskem svetu za proučevanje geografskega okolja in za geografske raziskave krasa smo potem, ko smo obupali nad prizadevanji za ustanovitev nove skupine RSS za prostorske vede, poslali RSS po sklepu seje 14. 2. 1985 predlog za združitve geografskih raziskav v eno organizacijsko enoto in v ta namen predložili združene geografske temeljne raziskave. Čeprav je RSS ob načrtovanju dolgoročnih raziskav proklamirala načelo, da bodi izključno merilo za financiranje kvaliteta tem in ne, kot je bilo dotlej, socialni nagibi po načelu preživetja raziskovalnih ustanov, so samoupravna telesa programiranja pri sprejemanju novih programov postavljala na vidno mesto vprašanje »dote«, to je preteklega deleža v RSS, izražene v FTE (full time ekvivalentu). To smo doživeli tako v delu Ekspertne komisije za humanistične vede kot tudi v Znanstvenem inštitutu Filozofske fakultete, kjer naj bi geografi povečali delež raziskav. Tudi geografi, ki so prej sodelovali v okviru družboslovnih ved, niso bili pripravljeni prevzeti tveganja glede začasnega zmanjšanja sredstev in so raje pristali na to, da se njihov program, združen v URP »Urejanje prostora in varstvo okolja«, prenese iz družboslovja v skupino tehničnih ved. Ostali program je ostal v okviru humanističnih ved. Namesto pričakovanega izboljšanja smo geografi na prehodu v novo srednjeročno in dolgoročno obdobje postavljeni »z dežja pod kap«. Vloga prejšnjih, na strokah temelječih programskih svetov se delno prenaša na organe glavnih raziskovalnih institucij. Ljubljanske geografske institucije bodo tako vključene v Znanstveno raziskovalni center SAZU, Znanstveni inštitut FF, v okvir tehničnih ved in mariborski geografi v Znanstveni inštitut Peda-